

7 Molen van Borgvliet

De ronde stenen bergkorenmolen staat in de wijk Nieuw-Borgvliet. De molen is gebouwd rond 1890 door Jean Baptist Janszoon en J. Elst. Aanvankelijk had men het plan om met afkomende materialen van de Heimolen uit 1650 een standaardmolen te bouwen. Uiteindelijk bouwde men een stenen bergmolen. Laat u meenemen in de werking van de ambachtelijke molen met als eindresultaat een gratis pannenkoek voor de kinderen. Ook zijn er Oud-Hollandse spellen voor de kinderen. De molen is zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur open.

8 Fort de Roovere

De *Borgerij Berghen opden Zoom* is een folkloristische schutterij die de historische schutterij (*Borgerij*) van het Bergen op Zoom uit 1622 nieuw leven heeft ingeblazen. De originele Borgerij werd in 1591 opgericht, de folkloristische schutterij in september 1999. Zij houdt zich onder andere bezig met het geven van demonstraties van gevechten met historische wapens en het opslaan van tijdelijke kampementen in volledig historische stijl. Het korps kent onder meer piekeniers, roerdragers, kanonniërs, tamboers en marketentsters. Op zondag 10 september organiseert de Borgerij een aanvalsspel. De *Paardenhoeve* is dan ook actief op het fort.

Halsteren | Lepelstraat

- 20** Sint Antoniusmolen
- 21** Sint Martinuskerk
- 22** Sint Quirinuskerk
- 23** Kerkhof Rust en Vrede (Dorpsstraat 6)
- 24** Glas-in-lood atelier (Dorpstraat 5)
- 25** Heemhuis Hof van Ram (Beeklaan 29^a)
- 27** Fort de Roovere
- 28** Vrederust
- 29** Sint Antoniuskerk (Kerkstraat 53)

Bergen op Zoom

- 1** Theater de Maagd
- 2** Stadhuis, Grote Markt
- 3** Gertrudiskerk / Peperbus
- 4** Synagoge
- 5** Archeologisch depot (Wassenaarstr. 59)
- 6** Lectorium Rosicrucianum (Blauwehandstr. 21)
- 7** Sint Catharinakapel
- 8** Ravelijn
- 9** Markiezenhof
- 10** Gevangenpoort

- 11** Verborgene Vesting (Hof van Asselbergs 39^a)
- 12** Gallery Lukisan (Moeregrebstr. 72)
- 13** Landt van Beloften (Engelsestraat 9)
- 14** Het Patronaat (Lourdesplein 2)
- 15** VVV Brabantse Wal (Steenbergsestr. 6)
- 16** R.K. begraafplaats (Mastendreef 3)
- 17** Joodse begraafplaats (Bergsebaan 25)
- 18** Molen van Borgvliet (Oude Huijbergesebaan 227)

Alle activiteiten zijn 9 en 10 september gratis te bezoeken. behalve PopMonument op zaterdagavond 9 september.

Kijk op openmonumentendagbergenopzoom.nl voor het programma

COLOFON
uitgave
comité Open Monumenten Dagen Bergen op Zoom
redactie
Tom van Eekelen
Foto's
Tom van Eekelen, Gerard 's-Gravendijk, Coen Ossenkop
info
06 22 46 93 17 / openmonumentendagboz@gmail.com

De Vriendenloterij Open Monumentendag wordt jaarlijks georganiseerd door het comité Open Monumenten Dagen Bergen op Zoom en het landelijk bureau Open Monumentendag in samenwerking met de Vriendenloterij. Met dit evenement willen wij gezamenlijk de aandacht voor de monumenten vergroten door dit bijzondere Nederlands cultureel erfgoed toegankelijk te maken en te behouden voor een breed publiek.

thema 2023

LEVEND ERFGOED

OPEN MONUMENTEN DAG

9 / 10 september 2023

BERGEN OP ZOOM | BRABANTSE WAL
openmonumentendagbergenopzoom.nl

» Levend Erfgoed

Het thema van *Vriendenloterij Open Monumentendag* (OMD) 2023 is **Levend Erfgoed**. Waarom is het zo belangrijk dat een monument ook ‘leeft’. Immaterieel erfgoed is net zo belangrijk als materieel erfgoed. We kunnen immaterieel – oftewel levend erfgoed – omschrijven als de culturele gebruiken, tradities en ambtelijke vaardigheden die mensen van huis uit hebben meegekregen, die zij zich eigen hebben gemaakt en die zij op hun beurt weer willen doorgeven. Dit immaterieel erfgoed is – anders dan de stenen van een monument – voortdurend in beweging en verandert mee met de tijd en van beoefenaar tot beoefenaar. Een molen is een zielloos gebouw zonder de molenaar en zijn werk. Historische rijtuigen staan stil als het paard en de koetsier hun werk niet doen. Ga dus kijken bij de twee molens die de stad rijk is of neem plaats in een van de Janplezier rijtuigen en laat u mee nemen langs een aantal bijzondere monumentale plekken. «

1 Vrederust

Vrederust is 114 jaar geleden gesticht door twee Zeeuwse dominees. Een dorp op zich, zelfvoorzienend. Wat was hun drijfveer? Hoe leefde men? Waarom was het gesloten? Hoe was de behandeling? Nieuwsgierig?? U bent welkom in het *Hoofdgebouw*, in 1929 gebouwd naar het ontwerp van B.T. Boeyinga. Vele kenmerken van de Nieuw Amsterdamse School zult u er ontdekken. Een wandeling over het parkachtig terrein met zijn beeldenroute, brengt u naar het kerkje *de Ark*, gebouwd in 1923 en ontworpen door F.G.C. Rothuizen. Hier ziet u ook een kleine expositie van kunst en foto's van Oud Vrederust. De openstelling van het landgoed is op 9 en 10 september van 13.00 tot 17.00 uur. U kunt zich melden in het Hoofdgebouw. «

2 PopMonument

PopMonument samengevat in één zin: op zaterdagavond bijzondere artiesten op bijzondere erfgoedlocaties in Bergen op Zoom. Van een intiem optreden in een eeuwenoud monument tot een opkomend bandje in een bruine kroeg. PopMonument combineert bekende met *minder bekende* namen. Ontdek de geschiedenis, ervaar levendige expedities en geniet van spannende artiesten die live-sets ten gehore brengen op verschillende locaties. De Stadsgidsen Bergen op Zoom stellen diverse monumenten beschikbaar voor PopMonument. Door het verhaal van de gidsen over het monument, zal de locatie die avond tot leven worden gebracht en samensmelten met de geprogrammeerde act. «

» Alle activiteiten zijn 9 en 10 september gratis te bezoeken behalve PopMonument op zaterdagavond 9 september.

3 Het Patronaat

Dit gebouw zal voor het eerst tijdens het Open Monumentenweekend voor het publiek geopend zijn. Deze voormalige hulpkerk aan het Lourdesplein is een rijkmonument en heeft tal van gebruiken gekend. Van de eredienst tot wijkhuis en nu ontmoetingsplek voor ondernemers, professionals en culturele organisaties. Op zowel 9 als 10 september zijn rondleidingen gepland en is er muziek. «

4 Stadsgidsen Bergen op Zoom

Zoals elk jaar zorgen de Stadsgidsen en de gastvrouwen en gastheren dat alle monumenten gratis te bezichtigen zijn. Dus geniet van de Gevangenpoort, het Stadhuis, loop eens binnen in de voormalige Synagoge of de Gertrudiskerk, neem eens een kijkje in De Maagd of struin door het Markiezenhof. Bezoek de archeologie-expositie en de open dagen in het archeologisch depot aan de Wassenaarstraat 61. Er is een nieuwe stadswandeling die vanaf 9 sept. is te lopen met een gids en deze gaat langs plekken waar de *kloecke vrouwen van de stad* hun stempel drukten en geschiedenis schreven. Na een vraaggesprek om 14.00 uur midden op de Grote Markt met burgemeester Margo Mulder en wethouder Letty Demmers zal om 15.00 uur de wandeling van start gaan. Vergeet vooral niet om naar Fort de Roovere en/of het spektakelstuk *De Verborgene Vesting* te gaan (aanmelden op scherminckel@home.nl; voor tijden, zie www.scherminckel.nl/verborgenvesting). →→→

5 Halsteren

Heel bijzonder in Halsteren is dat niet alleen de Sint Martinuskerk te bezichtigen is, maar ook dat tijdens het Open Monumentenweekend de toren kan worden beklommen.

Meerdere monumenten zijn open zoals het Heemhuis Hof van Ram, De Glasfabriek, de Quirinuskerk en de Sint Antoniusmolen. In het Heemhuis Hof van Ram zijn de volgende optredens te bewonderen: *In vuur en vlam, Ons kent Ons*, de *Beekzangers* en de *Jeugd van Vroeger op*. «

Geniet in het Markiezenhof en kijk en luister naar o.a. *de Batraven*, *Fortissimo* en *Bekoor* op het korenfestival.

De monumenten zijn open van 11.00 tot 17.00 uur op zaterdag en van 12.00 tot 17.00 uur op zondag.

Het Ravelijn is beide dagen open. Het domicilie van het Gilde Sint Sebastiaan organiseert er een *Jongeren Doedag* op zaterdag en op zondag is de *Zilveren Pijl* beschieting. «

6 Begraafplaatsen

In Bergen op Zoom kun je twee bijzondere begraafplaatsen bezoeken. De begraafplaats aan de Mastendreef, waar je opmerkelijke bouwsels over de graven heen aantreft. Op de begraafplaats aan de Mastendreef kun je door QR-codes te scannen meer te weten komen over de gemeentelijk monumenten. Ook de Joodse begraafplaats aan de Bergsebaan nr. 25 is beide dagen te bezoeken. Dat je de Joodse begraafplaats kunt bekijken is heel bijzonder want deze begraafplaats is normaal gesproken niet toegankelijk. Aan te bevelen is gebruik te maken van een gids. «

